ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VASILE ALECSANDRI" DIN BACĂU
ȘCOALA DE STUDII DOCTORALE
Calea Mărășești, Nr. 157, Bacău, 600115
Tel. +40-234-542411, fax +40-234-545753
www.ub.ro ; e-mail: rector@ub.ro

REZUMAT
TEZĂ DE DOCTORAT

Doctorand
Crina-Oana Gociu

Conducător de doctorat:
Prof. /Conf. univ.dr.habil. Nadia Nicoleta Morăraşu

Domeniul de doctorat: Filologie
Bacău, 2026

ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VASILE ALECSANDRI" DIN BACĂU
ȘCOALA DE STUDII DOCTORALE
Calea Mărășești, Nr. 157, Bacău, 600115
Tel. +40-234-542411, fax +40-234-545753
www.ub.ro ; e-mail: rector@ub.ro

Proiectarea crizelor identitare generate de Brexit prin varietăți de texte
REZUMAT

Doctorand
Crina-Oana Gociu

Conducător de doctorat:
Prof. /Conf. univ.dr.habil. Nadia Nicoleta Morăraşu

Comisia de îndrumare/Comisia de îndrumare şi integritate academică:

1. **Prof. univ. dr. Elena Bonta**
2. **Conf.univ.dr.habil. Mihaela Culea**
3. **Conf. univ. dr. Raluca Sinu**

Relaţia tumultuoasă dintre Regatul Unit al Marii Britanii şi Uniunea Europeană a fost dezbătută îndelung în ultimul deceniu şi deseori a fost considerată responsabilă pentru modul în care identitatea naţională a suferit transformări, fiind percepută ca o ameninţare la adresa interesului naţional. Faptul că euroscepticismul a fost în continuă creştere pe teritoriul Regatului Unit a dus la un referendum în 1975 care punea la îndoială apartenența țării la Comunitatea Europeană. Spre deosebire de Referendumul din 2016, primul referendum a fost amânat deoarece populația a ales să rămână parte din alianță. Îndoielile poporului britanic cu privire la rolul pe care ţara îl avea în Uniunea Europeană s-au materializat așadar în două referendumuri care au expus o manifestare clară a euroscepticismului aflat însă într-o etapă incipientă. Faptul că poporul britanic a considerat necesare cele două referendumuri în legătură cu aceeaşi problemă, respectiv calitatea de membru al Uniunii Europene a Regatului Unit, a reprezentat un semn evident al contestării identităţii naţionale în relaţia cu cea europeană.

În contextul Brexit, Regatul Unit a fost perceput ca o ţară luptându-se să îşi definească traiectoria pe scena europeană şi în Uniunea Europeană, în timp ce, pe plan intern, britanicii se confruntau cu crize identitare cauzate de votul din timpul referendumului şi viziunile lor politice. Brexit a fost un fenomen complex care a dezvăluit diviziuni interne între zona urbană şi cea rurală a ţării, între diferitele categorii sociale de cetăţeni şi între reprezentanţii diferitelor categorii de vârstă. Deseori perceput ca o chestiune de suveranitate şi naţionalism, Brexit a intensificat dezbaterile, reevaluând ceea ce înseamnă a fi britanic şi (re)considerând conceptul de identitate naţională.

Aşadar, explorarea crizelor identitare generate de un fenomen atât de polarizator precum Brexit creează oportunitatea de cercetare a dimensiunilor şi faţetelor identităţii, luând în considerare implicaţiile lor la nivel individual, naţional, instituţional, continental şi global. Tensiunile create de Brexit atât în Regatul Unit, cât şi la nivel internațional au determinat apariţia unei diversităţi de texte, o selecție din acestea reprezentând dovada textuală a cercetării noastre. Texte oficiale urmărind etapele birocratice ale ieşirii Regatului Unit din Uniunea Europeană, texte literare prezentând perspective subiective exprimate prin cuvintele personajelor sau proiecţii fictive ale viitorului ţării, în sau înafara UE, articole de ziar relevând opiniile autorilor, deseori îndemnând cititorul să voteze pro- sau anti-Brexit, postări online pe reţelele de socializare, discursurile diferitelor personalităţi politice, interviuri şi multe altele reprezintă texte care abordează fenomenul Brexit, conturând relaţia dintre Regatul Unit şi UE în vremuri tulburi.

Tocmai această varietate de texte a constituit principala provocare a acestei teze deoarece s-a impus o selecție riguroasă a fragmentelor de texte în vederea constituirii corpusului pentru analiză, conştienţi fiind de imposibilitatea abordării tuturor textelor relevante pentru tema cercetării.

În contextul Brexit, identitatea constituie un aspect fundamental în analiza dinamicii socio-politice, nu numai în Regatul Unit, dar şi la nivel internaţional. Crizele identitare se manifestă în moduri multidimensionale, depăşind graniţele discursului Britanic naţional sau diviziunile sociale cauzate de

Referendumul din 2016. Ele s-au intensificat în Europa şi la nivel global, reflectând anxietăţi profunde legate de suveranitate, globalizare şi apartenenţă culturală.

Folosind contextul naţional şi global pentru o mai bună înţelegere şi interpretare a textelor selectate, scopul tezei este explorarea reflectării crizelor identitare generate de Brexit prin diferite categorii de texte. Abordarea noastră expune aspecte variate legate de crizele identitare pe care fenomenul Brexit le-a declanşat la nivel individual, naţional, continental şi global şi proiectarea lor prin varietăţi de text, analizând modul în care producătorii diferitelor categorii de texte au ales să folosească limba pentru a le reda.

Teza nu oferă o analiză a distincţiilor istorice şi contemporane dintre termeni precum *Englishness* şi *Britishness*, nici nu pretinde a realiza o incursiune socio-politică prin consecinţele fenomenului Brexit, ci explorează manifestarea fenomenului prin şi la nivel de limbă. În cele din urmă, scopul acestei teze este să aducă o contribuţie ştiinţifică substanţială abordând o temă interesantă, generând informaţii noi şi contribuind la ansamblul de cunoştinţe din domeniu.

Un aspect important este perioada de timp în care textele analizate au fost publicate, respectiv prima decadă de după referendum, care permite cercetătorului să investigheze fenomenele lingvistice legate de ieşirea ţării din UE şi transformările pe care le-au generat la nivelul limbii în perioada cuprinzând Campania Brexit, Referendumul din 2016, perioada de negocieri şi retragerea oficială a Regatului Unit din UE în 2020. Faptul că această teză este scrisă după prima decadă de la referendum permite cercetătorului să extragă concluzii relevante referitoare la evoluţia limbii folosite în varietăţile de texte analizate pentru a reflecta fenomenul.

Mai mult, faptul că Regatul Unit şi Uniunea Europeană încă negociază şi încă stabilesc acorduri şi normative privind diferite aspecte economice, sociale, politice şi diplomatice permite cercetătorilor, oamenilor de ştiinţă, jurnaliştilor, autorilor, politicienilor şi oamenilor de rând să scrie despre acest fenomen complex, îmbogăţind astfel ansamblul de texte scrise pe baza şi despre Brexit. Aşadar, domeniul de cercetare este imposibil de delimitat şi cuprins într-un singur studiu deoarece este într-o continuă expansiune, fiind îmbogăţit cu numeroase categorii de texte abordând noi etape din relaţia Regatul Unit – Uniunea Europeană sau abordând efectele crizelor identitare generate de Brexit.

Aşa cum dovedeşte studiul nostru, este o temă intens dezbătută, având în vedere faptul că rolul Regatului Unit în Uniunea Europeană este nesigur astăzi, o decadă după Referendum şi după cea de-a şaptea aniversare a „votului fatidic din Regatul Unit al Marii Britanii”, aşa cum Ash l-a definit în *The Guardian* (2023). Nesiguranţa şi instabilitatea cauzate de Brexit şi contextul sociopolitic general şi modul în care fenomenul afectează auto-percepţia oamenilor pot fi identificate în varietăţi de texte, în elementele lingvistice utilizate de autori a căror explorare reprezintă obiectivul principal al acestei teze.

Analiza noastră înlesneşte o mai bună înţelegere a fenomenului prin cercetarea modului în care producătorii de text navighează prin complexitatea crizelor multidimensionale pe care Brexit le-a generat şi reprezentarea lor lingvistică în textele selectate. În consecinţă, valoarea acestui studiu poate fi mărită

prin investigarea altor surse studiind acelaşi fenomen dar explorând alte varietăţi de text, pornind de la alte fundamente teoretice şi utilizând instrumente metodologice noi.

Chiar dacă cercetarea noastră este limitată la domeniul studiilor lingvistice, analiza crizelor identitare în orice categorie de text, indiferent de cauze şi context, implică pătrunderea în domenii şi discipline variate. Noi vom explora în general trăsăturile lingvistice ale textelor media, ale textelor oficiale, ale textelor literare şi a textului nonficțional, dar domeniile de studiu sunt complementare şi se întrepătrund. Aşadar, perspectiva noastră interpretativă oferă analize multidisciplinare, explorând în profunzime textele selectate, pătrunzând în domenii precum psihologia socială, studiile culturale, studiile media şi studiile politice.

Teza este structurată în cinci capitole, patru dintre ele fiind analitice, aplicative, luând în considerare dimensiunea temporală, momentul când textele au fost produse, publicate, sau au devenit publice, şi reflectarea temei de cercetare.

După ce în introducerea tezei au fost prezentate tema de cercetare şi obiectivele acesteia precum şi motivaţia şi relevanţa cercetării, insistând asupra importanţei contextului intern şi extern, primul capitol al tezei defineşte conceptele cheie ale tezei, prezintă lucrările de specialitate care au contribuit la stabilirea cadrului teoretic al tezei şi instrumentele metodologice folosite în fiecare capitol aplicativ.

În ceea ce priveşte perioada de timp a investigaţiei, trei etape legate de Brexit au fost iniţial luate în considerare: perioada de înainte de Referendum, perioada cuprinzând ziua Referendumului, 23 iunie 2016, şi cea a ieşirii oficiale din UE şi perioada de după retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană, respectiv 31 ianuarie 2020. Gallaway (2020:8) a evidenţiat deosebirea dintre aceste trei momente în istoria ţării, amintind ipoteza lui Aristotel conform căreia nu există timp fără schimbare. Filosoful pretinde că, la orice ne-am referi din punct de vedere temporal, tot ce prezentăm nu este altceva decât modul nostru de a măsura diferența dintre două dimensiuni: înainte şi după. Cu toate acestea est uşor de remarcat faptul că perioada de înainte de Brexit şi perioada de după retragerea oficială nu poate fi stabilită ca o perioadă fixă de timp, momentul Brexit însuşi fiind o frază ambiguă. Astfel, acesta poate fi considerat chiar ziua referendumului, 23 iunie 2016, sau 31 ianuarie 2020, ziua în care Regatul Unit a părăsit oficial Uniunea Europeană.

Teza explorează 150 de fragmente din diferite categorii de texte, publicate înainte şi după referendum, urmărind evoluţia relaţiei dintre Regatul Unit şi Uniunea Europeană din 2016 până în 2025, insistând asupra crizelor identitare generate de Brexit, nu doar in ţările componente ale Regatului Unit, dar şi în Uniunea Europeană, la nivel global şi individual.

În timp ce textele literare au fost publicate în perioada 2016-2020, cel mai recent text supus analizei noastre este textul nonficţional, un interviu semi-structurat prezentat în capitolul 5 al tezei, care a fost realizat în anul 2025.

Capitolul 2 investighează texte media care au fost publicate în perioada Campaniei Brexit. Teza prezintă o analiză indicativă, nu exclusivă, deoarece o prezentare completă a proiecţiilor crizelor

identitare generate de Brexit în texte media sau în orice altă varietate de text nu poate fi realizată într-un singur studiu. Capitolul 2 este împărţit în trei subcapitole. Primul subcapitol urmăreşte construirea identităţii lingvistice a susţinătorilor Brexit, Brexiteers, pe de o parte, şi a pro-Europenilor, Remainers, pe de altă parte, modul în care cele două identităţi dezvăluite de Referendumul din 2016 au fost lingvistic reprezentate în texte media, în perioada de timp vizată. Mai mult, capitolul 2 abordează conceptul de *othering* şi legătura acestuia cu crizele identitare în contextul Brexit. Cel de-al doilea subcapitol cercetează naşterea unui fenomen lingvistic în strictă legătură cu contextul, Brexitese, insistând asupra legăturii dintre limbă şi contextul socio-politic şi evidenţiind trăsăturile sale principale, aşa cum sunt ilustrate de textele analizate. Cel de-al treilea subcapitol prezintă o analiză evaluativă, o analiză comparativă bilingvă explorând reprezentarea lingvistică a crizelor identitare generate de Brexit în texte media britanice şi italiene, oferind multiple exemple de expresii evaluative pozitive şi negative şi interpretări posibile ale acestora.

Capitolul 3 explorează identitatea şi limba în texte oficiale ale Uniunii Europene publicate în perioada post-Refrendum, investigând strategii de legitimitare într-o analiză de discurs. În al doilea subcapitol, urmărim definirea identităţilor contrastante, relaţiile de rol şi construirea graniţelor identitare dintre Britishness şi Europeanness. Cel de-al treilea subcapitol prezintă o analiză de registru comparativă, examinând texte oficiale şi de tabloid în care s-a urmărit reflectarea crizelor identitare la nivelul structurilor lexico-gramaticale şi a funcţionalităţii lor. Cele două registre au fost selectate nu doar prin prisma reflectării temei de cercetare, dar şi datorită diferenţelor vădite în ceea ce priveşte unităţile lingvistice utilizate şi a structurile gramaticale utilizate de autori care evidenţiază modul în care crizele identitare generate de Brexit pot fi redate prin limbaj.

Când se analizează textele oficiale cu scopul de a explora limba, trebuie să avem în considerare natura fundamentală a textului. Spre deosebire de textele media, care abundă în limbaj emotiv şi unităţi lingvistice cu caracter evaluativ puternic, textele oficiale folosesc un limbaj impersonal, formal şi clar. Cu toate acestea, dincolo de limbajul depersonalizat, pot fi identificate unităţi lingvistice şi structuri gramaticale care ascund relaţii de putere şi viziuni ideologice şi obiectivul principal al acestui capitol este să exploreze unităţile lingvistice utilizate în mod deliberat şi modul în care acestea redau, modelează şi reanimează identităţi.

Având în vedere faptul că generalizarea pe baza unui singur text nu este ilustrativă suficient pentru a defini registrul analizat, propunem examinarea a trei texte oficiale ale UE, respectiv „Rezoluţia Parlamentului European din 28 iunie 2016 cu privire la decizia de a părăsi UE în urma Referendumului din Regatul Unit al Marii Britanii", „Decizia Consiliului de autorizare a Comisiei să deschidă negocierile pentru un acord cu Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord pentru stabilirea reglementărilor de retragere din Uniunea Europeană" şi „Decizia Consiliului European2019/584 luată în acord cu Regatul Unit in 11 aprilie 2019 pentru extinderea perioadei conform Articolului 50(3) din TEU".

Analiza cercetează texte oficiale produse în diferite etape ale procesului de negociere, mai exact în perioada cuprinsă între Referendumul din 2016 şi retragerea oficială a ţării din UE, în 2020. Produs de Parlamentul European, primul text selectat prezintă UE luând la cunoştinţă decizia liber exprimată de către poporului britanic în Referendumul organizat pe data de 23 iunie 2016. Cel de-al doilea text oficial este o decizie a Consiliului prin care autorizeaza Comisia să deschidă negocierile între cele două părţi, în timp ce ultimul text oficial este produs de Consiliul European şi se referă la solicitarea Regatului de a extinde perioada de negociere, conform Art. 50 din Tratat. Toate aceste documente reprezintă stadii intermediare în procesul de retragerea şi pregătesc etapa finală a negocierilor respectiv Acordul de Retragere al Regatului Unit din Uniunea Europeană.

Primul subcapitol abordează textele oficiale explorând dinamica construirii identităţii prin stategiile de legitimare propuse de Van Leuwen în 2007: Autorizarea, Evaluarea Morală, Raţionalizarea şi Mythopoesis.

Cel de-al doilea subcapitol prezintă o analiză calitativă explorând textele oficiale ale Uniunii Europene prin prisma celor trei concepte descrise de Halliday: *Tenor, Field* şi *Mode* şi conexiunea dintre acestea şi cele două identităţi contestate, cea europeană şi cea britanică.

Analiza noastră este construită pe baza cadrului teoretic introdus de Biber şi Conrad pentru Analiza de situaţie, aşa cum este sintetizată de Morăraşu (2014:53). Astfel, începem prin a menţiona contextul, participanţii la actul de comunicare şi relaţia dintre aceştia (interacţiune, cunoştinţe comune şi roluri sociale), insistăm de asemenea asupra canalului de comunicare, circumstanţelor în care are loc comunicarea şi a cadrului general şi scopul comunicării în textele selectate. Analiza identifică trăsăturile de bază ale officialese şi le prezintă într-o analiză comparativă, evidenţiind caracteristicile lingvistice predominante şi rolul acestora în construirea sau modelarea identităţilor.

Acest capitol susţine că textele oficiale selectate nu se limitează la a utiliza limbajul neutru caracteristic registrului formal pentru a se referi la diferite etape ale procesului de negociere, ci integrează concepte şi perspective prin utilizarea unor unităţi lingvistice şi structuri gramaticale aparent obiective care sunt esenţiale în (re)construcţia celor două identităţi opozante, britanic vs european.

În plus, noi considerăm că, în ciuda faptului că textele oficiale evită exprimarea emoţiilor şi a opiniilor politice, acestea exprimă opinii şi gestionează legitimarea instituţională prin utilizarea unei game variate de unităţi lingvistice aleasă în mod deliberat. Deşi nu este atât de evident reflectată la nivelul limbii, criza instituţională este redată în textele oficiale selectate prin mijloace lingvistice cu scopul vădit de a reafirma identitatea Uniunii Europene, inevitabil afectată de un fenomen fără precendent, Brexit, determinat de dorinţa liber exprimată a unuia dintre membri de a se retrage.

În capitolul 4, corpusul folosit pentru analiza critică stilistică, fundamentată pe teoria introdusă de Jeffries (2010), cuprinde zece texte literare, selectate pentru relevanţa lor tematică şi anume: *Autumn* de A. Smith, *Perfidious Albion* de S. Byers, *The Man Who Saw Everything* de D. Levy, *A Stranger City* de L. Grant, *The Cockroach* de J. McEwan, *The Lie of the Land* de A. Craig, *Milkman* de A. Burns, *Agent*

Running in the Field de J. LeCarré, *Middle England* de J. Coe, and *William Shakespeare's Brexit- A Political Sh*t Storm in Five Acts* de B. Starling.

Studiul adoptă modelul lui Jeffries (2010) care constă în utilizarea a zece instrumente analitice şi anume: Numirea şi descrierea, Reprezentarea acţiunilor, evenimentelor şi a stărilor (modelul de transitivitate a lui Simpson din 1993), Echivalarea şi contrastarea, Prioritizarea, Sugerarea şi Asumarea, Negarea, Formularea de ipoteze şi Prezentarea gândurilor şi cuvintelor altor persoane (citarea) şi Reprezentarea în timp, spaţiu şi societate.

Cadrul teoretic prezentat de Jeffries combină stilistica şi analiza critică a discursului, permiţând cercetătorului să pătrundă dincolo de unitatea lingvistică pentru a aduce sensuri şi valenţe noi textelor selectate. Aceste instrumente analitice au fost menţionate anterior de analistul Fairclough (1989) şi de către lingviştii Fowler (1991) şi Simpson (1993). Diferenţa dintre setul de instrumente analitice propus de Jeffries şi cele propuse de Analiza critică a discursului constă în faptul că aceste instrumente sunt prezentate de Jeffries sub forma unor funcţii, fiecare dintre ele fiind reprezentată la nivelul limbii de una sau mai multe caracteristici. Marea realizare a stilisticii critice este faptul că pune la dispoziţia cercetătorului un cadru teoretic şi aplicativ compact, cuprinzând instrumente metodologice clare pentru a fi aplicate în analiză.

Numirea şi descrierea se referă la modul în care limba este folosită pentru a denumi referentul într-o manieră ideologică. Acest instrument analitic este reprezentat la nivelul limbii de substantive, de modul în care adjectivele sunt folosite pentru a descrie în detaliu şi de nominalizări, transformarea deliberată a verbelor în substantive pentru a camufla conţinut ideologic. Studiul nostru reprezintă o încercare de a identifica mijloacele lingvistice pe care autorii le-au folosit pentru a crea mesajele în care ideile şi perspectivele personale sunt ascunse la nivelul limbii.

Reprezentarea acţiunilor, evenimentelor şi stărilor este un instrument care expune modul în care verbele pot fi utilizate şi efectul ideologic pe care acestea îl pot produce, luând în considerare şi modul în care mesajul poate fi perceput de cititori trecându-l prin propriul filtru. Limba poate fi folosită pentru a descrie situaţia ca o acţiune, un eveniment sau ca o stare.

Următorul instrument analitic introdus de Jeffries este echivalarea şi contrastarea care se referă la preferinţa autorilor pentru structuri lingvistice şi gramaticale cu ajutorul cărora echivalează, compară sau creează opoziţie atunci când descriu evenimente sau acţiuni. În contextul Brexit, acest instrument contribuie la identificare ideologiilor şi a relaţiilor de putere prin analiza riguroasă a opţiunilor lingvistice ale autorilor intenţionat utilizate textele selectate.

Exemplificare şi enumerarea este un instrument care nu face parte din setul de analiză propus de Analiza Critică a Discursului, a fost introdus de Jeffries cu scopul de a identifica şi de a enumera structurile dintr-un text care ascund ideologii.

Prioritizarea se referă la poziţionarea informaţiei în text astfel încât să fie general acceptată şi să nu poată fi contestată.

Sugerarea şi asumarea contribuie la identificarea în textul supus analizei a intenţiei autorului de a prezenta informaţia ca fiind comună, general acceptată, prin utilizarea aluziilor şi a presupunerilor pentru a introduce ideologii în text care nu pot fi contestate, ci trebuie asimilate ca fiind general valabile.

Prezentarea gândurilor şi a cuvintelor altor persoane se referă la modul în care autorii îşi expun ideile şi perspectivele personale care ar putea avea un efect manipulator asupra cititorului. Pentru a confirma propriile ideologii camuflate la nivel lingvistic într-o varietate de elemente şi structuri gramaticale, autorii citează nume importante cu viziuni similare, impunând cititorului o perspectiva proprie susţinută prin cuvintele altor cercetători/autori.

Negarea se referă la construirea unei realităţi alternative care deşi nu este reală, este concepută de cititor şi astfel produce un efect persuasiv. Crearea de ipoteze este un instrument complementar celui de negare şi reflectă perspectiva autorului asupra lucrurilor care poate fi una lipsită de obiectivitate.

Reprezentarea în spaţiu, timp şi societate este un instrument de analiza care dezvăluie modul în care autorul descrie un fenomen. La nivel lingvistic, este identificat în utilizarea deixis, deixis personal, deixis de loc, deixis de timp şi deixis social care poate oferi informaţii relevante cu privire la ideologiile încapsulate în text cu ajutorul unităţilor lingvistice utilizate.

Capitolul 5, Dezvăluind crizele identitare în contextul Brexit: Un Studiu de Caz despre transformarea personală şi naţională, prezintă modul în care este utilizată limba de către un cetăţean britanic pentru construirea identităţii în perioada marcată de Brexit şi formularea unor opinii personale legate de crizele identitare generate de Brexit.

Analiza este realizată utilizând Theory Triangulation, prezentând o analiză narativă (Riesman, 2008; Bamberg, 2006), explorând modul în care intervievatul narează transformarea personală şi colectivă în perioadele pre- şi post-Brexit, realizată prin filtrul Teoriei Identităţilor Circumscrise (Hermann et. al., 2004) şi al Teoriei Poziţionării (Davies&Harré, 1990).

Analiza tuturor varietăților de text care reflectă tema cercetării noastre este dincolo de scopul acestei teze, corpusul fiind selectat pentru a ilustra modul în care limba reflectă crize identitare majore alimentate de Brexit, facilitând dezvoltarea unor concluzii relevante.

Înţelegerea legăturii dintre identitate, limbă şi fenomene complexe precum Brexit implică analiza unor variate categorii de texte, explorând elementele lingvistice utilizând şi relevând posibile conotaţii şi semnficaţii ale acestora. Tema abordată de teza noastră a atras interesul înainte ca rezultatele referendumului să fie făcute publice. Brexit este un fenomen fără precedent, care nu reprezintă doar dorința poporului britanic de a se retrage din UE, dar şi un fenomen care a avut consecinţe pozitive şi negative, stabilind un precedent pentru alte ţări membre UE. De aceea suntem conştienţi de responsabilitatea noastră de a reflecta fenomenul printr-o riguroasă slecţie a textelor şi o analiză calitativă pertinentă prezentată în cele 4 capitole analitice ale tezei.

Această cercetare are ca obiectiv îmbogăţirea domeniului de studiu prin explorarea crizelor identitare generate de Brexit în varietăţi de text, într-un corpus selectat manual, limitat, format din patru categorii

de texte, şi anume: texte media, texte oficiale ale UE, texte literare şi un text nonficţional, un interviu. Studiul contribuie la o mai bună înţelegere a rolului fundamental al limbii în modelarea percepţiilor contemporane a sentimentului de apartenenţ şi unor concepte precum suveranitate, şi identitate naţională şi deschide calea către studii mai extinse pe tema crizelor identitare generate de Brexit şi modul în care sunt reflectate la nivelul limbii.

Decizia Regatului Unit de a se retrage din Uniunea Europeană a fost un fenomen complex care a dezvăluit ideologii şi a dus la apariţia unor identităţi, nu numai cauzate de diviziunile interne pe care le-a generat votul din cadrul referendumului, dar şi prin impactul pe scena europeană. Din cauza repoziţionării sale politice ca ţară non-membru UE, Regatul Unit a pus la îndoială identitatea naţională şi identitatea Uniunii Europene ca instituţie puternică şi unită.

Acest studiu susţine că identităţile şi ideologiile sunt reflectate prin limbaj şi consolidate, reanimate sau create prin mijloace lingvistice. Aşadar, conceptele cheie ale tezei sunt: identitate, crize identitare, ideologie şi limbă, mai specific modul în care crizele identitare generate de Brexit au fost proiectate în limbaj.

În contextul unei ere transformate de tehnologie şi marcate de schimburi culturale constante şi intense, Burke consideră că simpla încercare de a defini conceptul de identitate este o sarcină dificilă. Mai mult, el subliniază impactul amestecului contemporan de culturi, definit în opera ca îmbinarea dintre hibriditate culturală şi heterogeneitate, asupra identităţii, un concept pe care el îl consideră parte din „jungla de concepte luptând pentru supravieţuire”. Din cauza acestui context complex, concepte precum naţionalitate, naţionalism şi identitate naţională sunt considerate a fi în declin. În 2004, Joseph a scris despre ceea ce el numește identitatea identităţii, insistând asupra complexităţii acestui concept, variatele lui dimensiuni şi legătura dintre identitate şi limbă. Cercetătorul subliniază faptul că interacţiunea noastră cu alţi oameni este, de cele mai multe ori, pur lingvistică. Acest contact ne permite „să concretizăm construcţia identităţii altor oameni„ (Joseph, 2004) ceea ce presupune construirea propriei noastre identităţi, ca parte a experienţei noastre zilnice. Astfel, identitatea, la nivel naţional, instituţional, individual este dezvăluită de indicatorii de identitate şi reflectată de limbă.

Împărtăşim perspectiva lingvisticii critice conform căreia limba este formată în contexte sociale şi reflectă şi construieşte ideologii ale acelui context social. (Simpson, 1993) În plus, teza acordă o atenţie deosebită contextului intern al fiecărei varietăţi de text şi procesului de recontextualizare, care merită investigate deoarece îmbogățesc textul cu semnificații noi.

Ideologie este un termen definit ca fiind „un set de credințe al grupului social” (Simpson 1993). În 2010, Fairclough a insistat asupra modului în care limba poate fi utilizată pentru „a descrie activităţi şi sisteme şi, astfel, modela textele pentru a oferi o anumită imagine despre sine.” (Ahmed, 2022:6789-6801)

Împărtăşim consideraţiile lui Jeffries (2010) conform cărora ideologia este percepută ca „ un fapt inevitabil în orice tip de discurs”. Astfel, atunci când abordăm tema tezei noastre, luăm în considerare

ideologiile şi rolul lor semnificativ în construirea identităţilor şi a relaţiilor de putere care sunt proiectate în alegerile lingvistice ale autorilor.

Deary (2025:1) prezintă o definiţie simplificată şi accesibilă a conceptului de naţiune, comparând oamenii şi comportamentul lor cu oile: „ se adună în turme care locuiesc în acelaşi loc şi împărtăşesc aceeaşi limbă şi aceeaşi cultură. Numim aceste turme umane, naţiuni". Ceea ce sugerează cercetătorul este faptul că naţiunea este o comunitate a oamenilor uniţi de valori specifice şi manifestări comune precum limba şi cultura.

Baza teoretică a investigaţiei noastre este reprezentată de afirmaţiile lui Erikson legate de identitate şi crize identitare. Erikson (1968:94)a introdus conceptul de identitate în contextul dezvoltării psihosociale. Cercetătorul insistă asupra autopercepţiei ca fiind „integrarea conştiinţei de sine şi continuităţii în timp.„

Mai mult decât atât, cercetători precum Henri Tajfel și John Turner, prin intermediul Teoriei Identității Sociale (1979), au reflectat asupra modului în care indivizii se categorizează în grupuri, se compară cu ceilalți și, astfel, se definesc pe sine. Prin urmare, identitatea cuprinde atât dimensiuni personale, cât și sociale, implicând trăsături individuale și apartenențe de grup (Erikson, 1968; Jenkins, 2008; Tajfel, 1981; Hall, 1996). Relația dintre identitate și contextul intern și extern necesită înțelegerea identității ca fiind modelată prin interacțiunea dintre aceste două contexte. Ceea ce susține prezentul studiu este faptul că limbajul este inerent conectat la context și că, indiferent de varietatea textuală investigată, identitatea este creată, reactivată și construită prin intermediul limbajului.

Înțelegerea fenomenului Brexit implică recursul la dimensiunea istorică a crizelor identitare naționale din Regatul Unit, investigarea atitudinii naționaliste din acest spațiu și a euroscepticismului său ca rădăcini ale acestor crize identitare.

Cercetătorii au analizat, de asemenea, multiplele dimensiuni ale problemelor identitare apărute pe fondul Brexitului, inclusiv tensiunile dintre identitatea britanică și cea europeană, reprezentarea lingvistică a excluderii imigranților — frecvent portretizați drept amenințări la adresa sinelui național — precum și polarizarea mass-mediei britanice, care reflectă și, totodată, modelează atitudinile publice față de Uniunea Europeană, imigrație și naționalism.

Unii autori au explorat implicațiile psihologice ale crizei generate de Brexit. Ian Manners (2018), în articolul „Political Psychology of European Integration: The (Re)production of Identity and Difference in the Brexit Debate", analizează tema prin prisma psihologiei politice, pentru a oferi o mai bună înțelegere a modului în care emoții precum ura, furia și pasiunea influențează identitatea în contextul Brexitului.

Alți autori au evidențiat transformările lingvistice ale identității regionale în Regatul Unit, având în vedere faptul că două dintre entitățile constitutive au votat pentru rămânere (Scoția și Irlanda de Nord), în timp ce celelalte două (Anglia și Țara Galilor) au exprimat, prin vot, poziții anti-europene. Lucrarea „Fractured Union: Politics, Sovereignty and the Fight to Save the UK" (2024), semnată de Michael

Kenny, explorează modul în care limbajul a devenit un mijloc fie de menținere a legăturii cu Europa, fie de desprindere de aceasta.

Capitolul 2 utilizează instrumentele analizei discursului, respectiv ale analizei critice a discursului (Critical Discourse Analysis – CDA), pentru a investiga crizele identitare generate de Brexit în textele mediatice. Criteriul de selecție al acestor texte a fost reprezentat de relevanța lor tematică și de momentul specific al publicării. În explorarea reprezentării lingvistice a celor două identități conturate de campania Brexit — susținătorii Brexitului și adepții rămânerii — se insistă asupra conceptului de othering în contextul post-Brexit. Totodată, cinci texte mediatice publicate în tabloidul britanic *The Daily Mail* sunt analizate în detaliu utilizând Teoria intertextualității a lui Gee (1998) și modelul Pătratului Ideologic al lui van Dijk (1993), pentru a susține ideea crizelor identitare apărute în Regatul Unit, pe fondul Brexitului, care au condus la fragmentări interne. Instrumentele specifice utilizate în analiza calitativă includ analiza vocabularului, explorarea alegerilor lingvistice ale autorilor, factorii contextuali ai discursului, presupunerile și indiciile culturale, referințele intertextuale, deixisul și polarizarea, precum și pasivizarea și nominalizarea în cadrul analizei critice a discursului.

În al doilea subcapitol, pornind de la concluziile lui Bodle (2017), analiza este extinsă prin abordarea unui fenomen lingvistic care, deși inițial contestat de critici, reflectă o identitate lingvistică emergentă din crizele identitare post-Brexit. Astfel, susținătorii Brexitului au creat un cod lingvistic care a reușit să îmbogățească aceleași unități lexicale din engleza standard cu sensuri noi, adecvate poziției lor privind Brexit-ul. Subcapitolul prezintă o analiză comparativă între Brexitese și engleza standard, evidențiind principalele caracteristici ale acestui limbaj dependent de context, care utilizează aceleași elemente lingvistice ca engleza standard, dar le modifică intenționat sensul pentru a apela la emoții și a influența receptorul.

În ultimul subcapitol, realizează puntea dintre crizele identitare generate de Brexit şi proiectarea lor în texte media la nivel naţional şi modul în care acestea au fost redate în texte media la nivel internaţional, printr-o analiză comparativă bilingvă a textelor mediatice publicate în Regatul Unit și în Italia, prin prisma Teoriei Evaluării (Appraisal Theory) formulate de James R. Martin și Peter White (2005). Astfel, studiul oferă o perspectivă mai amplă asupra modului în care limbajul a fost utilizat pentru a descrie perioada turbulentă traversată de Regatul Unit și implicațiile acesteia.

Capitolul intitulat „Crizele identitare generate de Brexit reflectate în textele oficiale ale UE" utilizează triangulația metodologică și teoretică pentru a examina texte oficiale ale Uniunii Europene și modul în care limbajul utilizat reflectă tensiunile dintre Regatul Unit și UE în momentul publicării rezultatelor referendumului și al documentelor oficiale privind negocierea termenilor retragerii. Analiza, împărţită în trei secţiuni, urmăreşte modul în care Uniunea Europeană, prin resurse lingvistice atent selectate, îşi reafirmă identitatea ca instituţie puternică şi unită, în ciuda dorinţei liber manifestate a unuia dintre statele membre de a se retrage.

Prima secțiune analizează dinamica construcției identitare prin strategii de legitimare, în timp ce a doua explorează opoziția dintre identitatea europeană și cea britanică, așa cum reiese din *Field, Tenor* și *Mode*. În plus, ultima secțiune examinează comparativ registre, analizând două varietăţi de texte aparținând unor registre distincte — oficial și jurnalistic — și evidențiind modul în care trăsăturile lingvistice construiesc identitatea, stabilesc roluri și configurează relații de putere. Studiul include și o analiză cantitativă de mică amploare, realizată cu scopul de a interpreta modul în care cele două identități opuse sunt reprezentate prin limbajul utilizat de autori de texte aparținând fiecărui registru în parte.

Triangulația teoretică se bazează pe teoria registrelor a lui Martin (1967), pe considerațiile lui M. A. K. Halliday privind analiza registrelor în termeni de *Field, Tenor* și *Mode,* pe cadrul teoretic propus de Biber și Conrad (2009) pentru analiza registrelor și pe modelul de legitimare în discurs și comunicare elaborat de Theo van Leeuwen (2007), pentru a demonstra modul în care identitățile și procesele de legitimare sunt construite și consolidate prin limbaj.

Capitolul intitulat „Crizele identitare generate de Brexit reflectate în textele literare" investighează proiecția fenomenului în literatură, utilizând o selecție de instrumente ale stilisticii critice propuse de Lesley Jeffries (2010) și valorificând dovezile textuale oferite de fiecare operă literară analizată. Analiza stilistică critică a celor zece texte evidențiază modul în care limbajul este utilizat, deliberat sau nu, pentru a construi identități și pentru a reflecta crizele identitare generate de Brexit și multiplele lor dimensiuni.

În cele din urmă, Capitolul 5 extinde analiza prin investigarea limbajului utilizat într-un text non-ficțional — un interviu — prin aplicarea analizei cadrului (Frame Analysis) și a analizei narative (Narrative Analysis). Teoria Poziţionării permite cercetătorului să interpreteze justificarea lui David Richardson pentru poziţia politică abordată în contextul Brexit cu ajutorul analizei limbajului utilizat pentru a construi cursul narativ. Participantul se poziţionează ca îndeplinind o datorie morală către bunicul său matern, un erou de război şi foloseşte unităţi lingvistice pozitive atunci când vorbeşte despre trecutul glorios al ţării, şi negative când descrie Uniunea Europeană şi modul în care instituţia s-a transformat în ultimul deceniu spre ceea ce participantul denumeşte *federalism*.

În selectarea celei mai adecvate abordări pentru partea aplicativă a tezei, au fost avute în vedere două aspecte: tema și conceptele-cheie ale studiului — limba, identitatea, ideologia, fenomenul Brexit și crizele identitare generate de acesta. Astfel, cele trei metode de analiză adoptate sunt: analiza discursului (DA), analiza critică a discursului (CDA) și analiza stilistică critică (CSA), trei abordări interconectate care permit formularea unor concluzii relevante.

Preocuparea generală a acestor trei tipuri de analiză constă în investigarea elementelor lingvistice utilizate în diverse categorii de texte, fiecare abordând textele din perspective multiple. Atât CDA, cât și CSA se încadrează în domeniul larg al analizei discursului, împărtășind similitudini în ceea ce privește explorarea limbajului. Analiza discursului oferă un cadru eficient pentru investigarea și decodificarea limbajului, prin examinarea tiparelor și alegerilor lingvistice și a relației acestora cu contextul, pentru a descoperi semnificații profunde și implicații asupra reprezentării, construcției și/sau reactivării

identităților. Aceasta este o metodă de cercetare calitativă utilizată pentru analiza textelor scrise sau orale, cu scopul de a înțelege modul în care resursele lingvistice sunt utilizate în situații reale.

Principalele diferențe dintre CDA și CSA constau în cadrele lor teoretice și în scop. Analiza critică a discursului este atât metodă, cât și teorie. Ca teorie, aceasta descrie, interpretează și explică relația dintre limbaj și fenomenele analizate (Rogers, 2004: 18). Ea investighează ideologiile și relațiile de putere ascunse în structurile lingvistice, fiind un instrument adecvat pentru tema analizată. Fairclough (1989) identifică trei etape ale CDA: descrierea, interpretarea și explicarea. Potrivit lui Martinez (2007), una dintre cele mai notabile caracteristici ale CDA este eterogenitatea sa teoretică și metodologică, derivată din „diverse fundamente teoretice, fără o metodologie specifică unitară" (Martinez, 2007: 125).

În primul capitol analitic al tezei, care abordează texte mediatice din Regatul Unit și din presa internațională, în special cea italiană, eșantioanele de texte au fost selectate manual, având în vedere capacitatea lor de a reflecta crizele identitare generate de Brexit, cu scopul de a analiza modul în care limba este utilizată pentru a construi identități în contextul crizei Brexit,

În Capitolul 3, textele oficiale au fost selectate în funcție de data publicării în jurnalele și platformele oficiale ale UE, pentru a reflecta diferite etape ale crizelor identitare cu care s-a confruntat Uniunea după votul Regatului Unit de a se retrage și în timpul negocierilor privind retragerea.

Capitolul 4 abordează fenomenul „Brexlit", analizând texte literare selectate fie din perioada imediat următoare referendumului, fie de la sfârșitul anului 2019.

Capitolul 5 investighează modul în care fenomenul Brexit a fost perceput la nivel individual, prezentând un interviu cu un participant — un cetățean britanic susținător al Brexit — și analizând limbajul utilizat de acesta pentru a descrie perioada tumultuoasă traversată de Regatul Unit înainte și după referendum, precum și impactul asupra vieții cotidiene și asupra națiunii în ansamblu.

În cadrul analizei lingvistice, demersul interdisciplinar valorifică perspective și instrumente provenind din domenii precum psihologia socială, științele politice și sociologia, utilizând o varietate de metode circumscrise cercetării calitative.

În primul capitol analitic, am analizat reprezentarea lingvistică a BGIC în textele media, cu precădere a celor două identități dihotomice evidențiate de Referendumul din 2016 din Regatul Unit, *Brexiters vs. Remainers*, și am prezentat rezultatele privind emergența unui nou fenomen lingvistic, denumit *Brexitese*, precum și relația acestuia cu contextul, prin intermediul unei analize comparative între engleza standard și Brexitese. Analiza a permis extragerea caracteristicelor fenomenului lingvistic şi anume: intenționalitatea, alterarea sensului cuvântului şi păstrarea formei şi temporaritatea. Modul în care unităţi lingvistice cu aceiaşi formă au sensuri diferite în limba engleză standard şi în noul cod lingvistic născut din contextul tumultuous al Brexit este expus în tabelul intitulat „Prietenia Falsă dintre Limba Engleză Standard şi Brexitese".

Ulterior, am aprofundat explorarea crizelor identitare în textele media prin examinarea unor eșantioane textuale din Regatul Unit și din Italia, într-o analiză comparativă bilingvă centrată pe evaluare

și pe frecvența enunțurilor evaluative pozitive și negative, precum și pe modul în care acestea reflectă și construiesc identități. Am analizat 150 de fragmente de texte media şi rezultatele cercetării sunt prezentate în patru anexe, două dintre ele expun exemple de enunţuri negative şi enunţuri pozitive identificate în textele media britanice, iar ultimele două prezintă rezultatele obţinute în urma analizei textelor media din Italia.

În al doilea capitol, am utilizat triangulația pentru a explora dinamica construcției identitare în textele oficiale ale Uniunii Europene prin intermediul strategiilor de legitimare; am analizat eșantioanele textuale din perspectiva Lingvisticii Funcționale Sistemice (SFL) și am realizat o analiză comparativă între registrul oficial și cel jurnalistic. Prin combinarea abordărilor calitative și cantitative, am evidențiat modul în care limbajul este utilizat în textele oficiale pentru a reflecta identități contrastive, pentru a stabili granițe și a construi relații de putere, precum și pentru a ilustra crizele identitare instituționale cu care se confrunta Uniunea Europeană în perioada post-referendum.

Elemente lingvistice utilizate în textele oficiale analizate reflectă încercarea Uniunii Europene de a-şi reafirma identitatea, vizibil afectată de decizia Regatului Unit de a părăsi alianţa. Uniunea s-a confruntat cu o situaţie incertă şi autorii textelor oficiale au marcat acest lucru prin utilizarea unor elemenete lingvistice şi strucuri gramaticale menite să întărească graniţele identităţii lingvistice şi să asigure celelalte state membre şi puterile internaționale cu privire la poziţia sa statornică.

Capitolul 4, cel de-al treilea capitol de analiză al tezei, abordează texte literare publicate în intervalul 2016-2019. Deși diferă în privința perspectivelor asupra crizelor identitare naționale asociate fenomenului Brexit, eșantioanele textuale analizate relevă poziționarea ideologică a autorilor. Analiza evidențiază eficiența utilizării instrumentelor Analizei Stilistice Critice, oferind observații relevante asupra semnificației textelor și subliniind pozițiönările ideologice fără a compromite obiectivitatea. Acest fapt ne permite să concluzionăm că textele literare au o capacitate limitată de a modela realitatea, iar limbajul constituie un instrument eficient în susținerea poziționării ideologice a autorilor.

Studiul reflectează asupra reprezentării lingvistice a identității individuale și naționale în perioada post-Brexit din Regatul Unit și asupra modului în care elementele lingvistice pot fi utilizate deliberat de autori pentru a expune perspective subiective asupra unor problematici contemporane, în cazul de față Brexit. De asemenea, acesta reprezintă un punct de plecare pentru direcții viitoare de cercetare, fie prin abordarea unor noi texte literare, fie prin reanalizarea acelorași texte din perspectiva altor cadre teoretice și instrumente analitice.

Starling (2019) menționa, în introducerea piesei sale, consecințele fenomenului Brexit și anticipa faptul că, deși Regatul Unit urma să devină prima țară care părăsește Uniunea Europeană, impactul acestui fenomen va necesita decenii pentru a fi pe deplin evaluat. În prezent, la un deceniu de la referendum, continuă să fie produse diverse categorii de texte abordând aspecte legate de consecinţele fenomenului Brexit. Se ridică astfel întrebarea dacă mai putem vorbi astăzi despre Brexlit, la aproape

zece ani de la referendumul din Regatul Unit, sau dacă acesta a fost un curent literar dependent de context, care s-a estompat treptat.

Abordarea textului non-ficțional analizat prin prisma Teoriei Identității Circumscrise și a Teoriei Poziționării ne-a permis să reflectăm asupra modului în care limbajul contribuie la construirea identităților și a relațiilor de putere. Intervievatul își dezvăluie apartenența la grupul susținătorilor Brexit prin raportarea identității sale la trecut, reflectat în narațiunile sale și în originile sale creștine, profund ancorate în istoria familială. Analiza limbajului utilizat permite nu doar evidențierea auto-percepției, ci și identificarea poziției sale față de procesul de redefinire a identității naționale în perioadele pre- și post-Brexit.

Anul 2026 marchează primul deceniu de la referendum în Regatul Unit. Discuțiile și negocierile în curs între cele două părți continuă să modeleze identitatea britanică pe scena globală. Dezbaterile privind aspecte-cheie, precum imigrația, comerțul și relațiile diplomatice, rămân centrale în discursul post-Brexit reflectat în diverse tipuri de texte.

Fosum și Menendez (2014: 29) subliniază că atât conceptul de identitate, cât și cel de criză sunt într-o continuă transformare, iar ceea ce părea coerent în urmă cu un deceniu, în timpul campaniei Brexit, poate să nu mai fie perceput astăzi drept rezonabil sau semnificativ în aceeași măsură.

„Dacă crizele ne învață ceva, atunci aceasta este tocmai necesitatea de a privi cu prudență ceea ce considerăm de la sine înțeles – ceea ce credeam și stabilisem drept adevăr înainte de crize nu mai poate fi considerat pe deplin valid în prezent."

În plus, lecția care se desprinde din astfel de crize identitare, considerate de autorii menționați drept provocări, constă în stabilirea, cu un anumit grad de certitudine, a ceea ce rămâne valabil și a ceea ce s-a transformat. În urma Brexit, limba, ca marker fundamental al identității, a suferit modificări.

În 2019, Massolo a discutat despre dificultățile Uniunii Europene de a-și redefini identitatea și despre emergența unui proiect european reconfigurat, care pune accent pe dimensiunea internă a crizei identitare și pe necesitatea de a oferi fiecărui stat membru oportunitatea de a-și face auzită vocea:

„În procesul de redefinire a identității sale, Uniunea Europeană trebuie să asculte vocile diverse provenite de la bază, oferind tuturor șansa de a fi auziți. Numai prin satisfacerea nevoilor 'comunității' sale, Uniunea Europeană de astăzi (și de mâine) poate răspunde cu succes provocărilor interne și externe."

În opinia lui Massolo, Brexit reprezintă cel mai grav simptom al unei tendințe mai ample din interiorul Uniunii Europene, și anume „apelul la dezintegrarea Uniunii însăși, pentru prima dată în istoria blocului european".

Relația dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană rămâne un subiect deschis, care nu poate fi redus la fenomenul Brexit, la fel cum explorarea varietăților textuale care abordează această problematică nu poate fi cuprinsă într-un singur studiu. La un deceniu după retragerea Regatului Unit, texte care

analizează consecințele acesteia și explorează scenarii realiste sau fictive privind viitorul Uniunii Europene și traiectoria Regatului Unit continuă să fie publicate la nivel global.

În 2025, subliniind impactul Brexit atât asupra Uniunii Europene, prin pierderea unei economii majore și a unei puteri militare esențiale, cât și asupra Regatului Unit, descris ca „o putere mult diminuată pe scena globală", BBC a evidențiat interesele comune ale celor două părți și necesitatea revitalizării unor valori comune, precum pacea și cooperarea.

Indiferent dacă este perceput ca o putere diminuată sau nu pe scena internațională, Regatul Unit își reconfigurează în prezent identitatea națională, adesea considerată una dintre cauzele fundamentale ale Brexit. Publicația The Independent caracteriza anul 2025 drept o epocă a naționalismului diviziv, în care identitatea națională este problematică, iar Brexit este descris ca o manifestare negativă a aspirațiilor colective.

La un deceniu de la decizia istorică a Regatului Unit, analiza textelor legate de Brexit, produse atât înainte, cât și după referendum, rămâne o provocare. În contextul unui climat global marcat de conflicte, valorile și interesele comune ale celor două părți încurajează dialogul și cooperarea în vederea atingerii unor obiective comune legate de pace și securitate.

Relația dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană este reglementată în prezent printr-un set de tratate și acorduri negociate ulterior referendumului. În cadrul primului summit UE–Regatul Unit din 2025, organizat pentru a depăși tensiunile generate de Brexit, ambele părți și-au exprimat disponibilitatea de a reconstrui relațiile, în contextul amenințărilor de securitate generate, între altele, de invazia Rusiei în Ucraina din 2022.

În acest context internațional delicat, Regatul Unit și-a exprimat deschis intenția de a coopera cu statele membre ale Uniunii Europene pentru menținerea securității pe continent, inclusiv prin susținerea sancțiunilor împotriva Rusiei. Această deschidere spre dialog reprezintă un pas semnificativ spre apropiere și cooperare.

Transformarea multidimensională a relațiilor dintre cele două părți este reflectată de numeroase documente oficiale care legitimează aspecte economice, politice, diplomatice și de securitate. Relația a evoluat, adaptându-se contextului internațional și intrând într-o nouă etapă, reflectată la rândul său într-o varietate extinsă de texte.

Summitul din 2025 de la Londra, menit să reseteze relațiile dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană, influențează și modul în care britanicii se percep ca națiune în afara Uniunii. Aspecte precum pescuitul, comerțul, mobilitatea tinerilor, securitatea și apărarea au fost discutate, reafirmându-se angajamentul pentru implementarea acordurilor existente. Deși procesul formal de retragere a fost finalizat, Brexitul rămâne un fenomen sensibil din punct de vedere politic, generând provocări pe termen scurt și lung și influențând percepția de sine a cetățenilor britanici.

Investigarea limbajului asociat crizelor identitare generate de Brexit, în diverse tipuri de texte, este esențială pentru înțelegerea rolului comunicării în procesele socio-politice. Limbajul constituie un

instrument central în reflectarea și modelarea opiniei publice, a discursului politic și a identității naționale. Totodată, acesta permite înțelegerea modului în care alegerile lingvistice pot construi sensuri, narațiuni politice și atitudini sociale, contribuind la construirea sau reconfigurarea identităților.

Mai mult decât atât, elementele lingvistice polarizante utilizate în mod deliberat de producătorii de texte au perpetuat un climat de anxietate și confuzie, aprofundând crizele identitare atât în cadrul unei Uniuni Europene fragile, confruntate cu un fenomen fără precedent, cât și în interiorul Regatului Unit, marcat de configurarea unor identități colective exclusiviste.

În cel de-al doilea capitol al prezentei teze ne-am propus să investigăm texte mediatice cu scopul de a identifica reprezentarea lingvistică a crizelor identitare generate de Brexit. Am început prin a reflecta asupra reprezentării celor două identități emergente în perioada premergătoare referendumului, Brexiteers vs. Remainers, insistând asupra modului în care limbajul poate modela realitatea și evidențiind strategiile utilizate de autorii textelor mediatice selectate pentru a construi cele două identități opuse: utilizarea presupunerilor și a indiciilor culturale, referințele intertextuale, deicticele și polarizarea, pasivizarea și nominalizarea. De asemenea, am explorat emergența unui nou cod lingvistic, „Brexitese", relația acestuia cu contextul și falsa proximitate lexicală dintre Brexitese și limba engleză standard. Extinzând corpusul investigației, am realizat o analiză bilingvă, concentrată asupra reprezentării fenomenului în textele mediatice italiene și britanice, prin prisma evaluării. Identificarea enunțurilor evaluative negative şi pozitive, atât în textele în limba engleză, cât și în cele în limba italiană a oferit o perspectivă mai amplă asupra temei investigate, permițând formularea unor concluzii relevante.

Cel de-al treilea capitol al tezei abordează o altă dimensiune a crizelor identitare generate de Brexit, și anume relația tumultuoasă dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană în contextul post-Brexit. Deși mai puțin bogate în dovezi textuale comparativ cu textele mediatice, textele oficiale relevă tentativa Uniunii Europene de a-și reafirma identitatea într-un moment de criză generat de voința liber exprimată a unuia dintre statele membre de a părăsi Uniunea. Prin utilizarea triangulației metodologice, am analizat strategiile de legitimare utilizate în texte, am examinat fragmentele textuale prin prisma lingvisticii sistemic-funcționale și am identificat mijloacele lingvistice prin care autorii textelor oficiale stabilesc granițe și roluri, realizând o analiză comparativă între registrul oficial și cel jurnalistic.

Instrumentele metodologice utilizate ne-au permis să concluzionăm că criza instituțională se reflectă la nivel lingvistic prin intermediul verbelor care exprimă acțiuni fundamentate pe principii și norme sociale, al substantivelor care construiesc narațiuni prin evocarea memoriei colective și a principiilor etice, precum și al adjectivelor care descriu Uniunea Europeană ca participant pozitiv în actul comunicativ. Analiza contribuie la acoperirea unui vid existent în domeniu, întrucât textele oficiale ale Uniunii Europene care abordează crizele identitare generate de Brexit, respectiv criza instituțională, așa cum e reflectată la nivel lingvistic, din perspectiva identității și ideologiei au fost insuficient explorate.

Cel de-al patrulea capitol analizează texte literare aparținând curentului Brexlit. Deși majoritatea textelor incluse în corpus au fost intens investigate din perspective variate și prin utilizarea unor

instrumente metodologice diverse, abordarea noastră acoperă o lacună referitoare la metoda de cercetare utilizată, întrucât textele literare au fost analizate prin intermediul Critical Stylistic Toolkit. Am considerat că instrumentele propuse de Jeffries (2010) reprezintă dispozitive analitice adecvate pentru cercetarea noastră, deoarece stabilesc o conexiune între conceptele-cheie ale tezei — identitate, ideologie și limbaj — și obiectivul principal al acesteia, și anume investigarea reflectării crizelor identitare generate de Brexit şi reprezentarea lor lingvistică. Analiza alegerilor lingvistice ale autorilor ne-a permis să evidențiem ideologii și relații de putere în toate varietăţile de text analizate.

Textele legate de Brexit au fost investigate pe scară largă. Cu toate acestea, perspectivele subiective, încadrate de contextul general, sunt adesea explorate într-o măsură mai redusă. Analiza alegerilor lingvistice ale participanților la un interviu poate contribui la o mai bună înțelegere a perspectivei subiective exprimate și a fenomenului în sine. Cel de-al cincilea capitol al tezei abordează un text non-ficțional, un interviu semi-structurat, analizând limbajul utilizat de participant pentru a-și descrie poziția pro-Brexit, prin prisma Teoriei Identității Încapsulate, a teoriei narative și a Teoriei Poziționării. Investigația ne ajută să evidențiem perspectiva acestuia asupra reconstrucției sinelui național și sentimentul său de apartenență la grupul susținătorilor Brexit.

Cele patru capitole analitice ale tezei contribuie la extinderea literaturii de specialitate, evidențiind interdependența dintre limbaj, ideologie, identitate și fenomene socio-politice. Limitările studiului derivă din amploarea domeniului investigat, care nu poate fi epuizat într-o singură lucrare, deschizând astfel perspective pentru cercetări viitoare.

În concluzie, teza propune un cadru teoretic multidisciplinar, susținut de o analiză complexă a unor eșantioane textuale relevante, realizată din perspective diverse, contribuind astfel la aprofundarea cunoașterii în domeniu și la consolidarea legăturii dintre teorie și cercetarea empirică.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ ŞI SURSE WEB

CĂRŢI

Biber, Douglas & Finegan, Edward (eds.) (1994): Sociolinguistic Perspectives on Register, Oxford, Oxford University Press.

Biber, D. and Conrad, S. (2009): Register, Genre and Style, Cambridge, Cambridge University Press.

Deary, T. (2025): A History of Britain in Ten Enemies, London, Penguin Random House.

Erikson, E.H. (1968): Identity: Youth and Crisis, New York, Norton.

Everitt D. (2021): The Problem of Englishness in Pre- and Post-Brexit Referendum Literature, Winchester, UK, Zero Books-John Hunt Publishing.

Fowler, R. (1991): Language in the News. Discourse and Ideology in the Press, London, Routledge.

Galloway, S. (2020): Post-Corona – From Crisis to Opportunity, London, Banton Press.

Gee, J. P. (1998): An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method, London, Routledge.

Gee, J. P. (2010). How to do discourse analysis: A toolkit. London: Routledge.

Halliday, M., Hassan, R. (1976): Cohesion in English, London, Routledge.

Halliday, M. (1985): Spoken and Written Language, Oxford, Oxford University Press.

Halliday, M. A. K. (1994): An Introduction to Functional Grammar, London, Routledge.

Halliday (2004): An Introduction to Functional Grammar, London, Routledge.

Herrmann, R. K., Risse, T., & Brewer, M. B. (Eds.). (2004): Transnational identities: Becoming European in the EU. Rowman & Littlefield.

Jeffries, L. (2014): Critical Stylistics, in M.Burke (Ed.), The Routledge Handbook of Stylistics, Abingdon, Oxon, Routledge.

Jenkins, R. (2008): Social Identity, London, Routledge.

Kenny, M. (2024): "Fractured Union: Politics, Sovereignty and the Fight to Save the UK" , Oxford, Oxford University Press.

Kohn, H. (1962): The Age of Nationalism: The First Era of Global History, New York, Harper.

Kohn, H. (1955): Nationalism: Its Meaning and History, Princeton, NJ, Van Nostrand.

Kristeva, J. (1980): Desire in language: A semiotic approach to literature and art (L. S. Roudiez, Ed.; T. Gora, A. Jardine, & L. S. Roudiez, Trans.)., New York, Columbia University Press.

Kumar, K. (2006): The Making of English National Identity, Cambridge, Cambridge University Press.

Martin, G.J. (1962): The Five Clocks. Bloomington, Indiana University Research Center in Anthropology, Folklore, and Linguistics.

Martin, J.R. &White, P.R.R. (2005): The Language of Evaluation-Appraisal in English, New York, Palgrave Macmillan.

Morăraşu, N.N. (2017): The Syntax and Style of Academic Writing. A a Guide for Students of English, Bacău, Alma Mater.

Morărașu, N.N., (2014): The Stylistic Identity of English Literary Texts, Bacău, Alma Mater.
Riessman, C. K. (2008): Narrative methods for the human sciences, SAGE Publications.
Simpson, P. (1993): Language, Ideology and Point of View, London, Routledge.
Van Dijk, T. (1988): News Analysis: Case Studies of International News in the Press, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
Van Dijk, T. A. (1995): Discourse analysis as Ideology Analysis. In C. Schaffner, & A. L. Wenden (Eds.), Language and peace, Aldershot, Dartmouth.
Van Dijk, T. A. (1998): Opinions and Ideologies in the Press. In Allan Bell and Peter Garrett (Eds.), Approaches to Media Discourse, Oxford, Blackwell Publishers.
Van Dijk, T.A. (2008): Discourse and Power, New York, Palgrave MacMillan.
Van Dijk, T.A. (2016): Critical Discourse Studies: A Socio-cognitive Approach, in R. Wodak & M.
Wodak, R., Ludwig, C. (1999): Challenges in a Changing World: Issues in Critical Discourse Analysis, Vienna, Passagenverlag.
Wodak, R. Meyer, M. (2001): Methods of Critical Discourse Analysis, London, Sage Publication.
Wodak, N. (2002): Aspects of Critical Discourse Analysis. In The Encyclopedia of Applied Linguistics, London, Wiley-Blackwell, 36:5-31.
Webster, W. (2005): Englishness and Empire 1939-1965, Oxford, Oxford University Press.

ARTICLES

Ahmed, H.A. (2022): "Critical Stylistics vs. Critical Discourse Analysis: A General Review of the Two Main Critical Approaches to Language Studies", in Res Militaris, vol.12, n.2, retrieved from https://resmilitaris.net/issue-content/critical-stylistics-vs-critical-discourse-analysis-a-general-review-of-the-two-main-critical-approaches-to-language-studies-594, accessed on the 1st of November 2025, at 12:47.
Ash, T., (2023): "Seven years on, the UK and EU are still drifting apart. The public wants a change", in The Guardian, 22nd of June 2023, retrieved from https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/jun/22/uk-eu-britain-brexit-anniversary, accessed on the 23rd of December 2023, at 23:45.
Bagehot, S. (2021): "The Disruptive Rise of English Nationalism. A Radical New Force Is Reshaping the Country", in The Economist, March 20th 2021, available at https://www.economist.com/britain/2021/03/20/the-disruptive-rise-of-english-nationalism, accessed on the 18th of December 2023, at 15:21.
Bamberg, M. (2006): "Stories: Big or small—Why do we care?", in Narrative Inquiry, 16(1), 139–147, retrieved from https://doi.org/10.1075/ni.16.1.18bam, accessed on the 18th of December 2023, at 15:31.
Bodle, A. (2017): "A dictionary of Brexitese, A beginner's guide to the UK's newest language – a fascinating creole of English and bullshit", 12th December 2017, available at

https://rainbowsandlollipops.net/a-dictionary-of-brexitese/, accessed on the 11th of January 2024, at 6:14.

Fairclough,N., Mulderrig, J., Wodak, R. (1997): "Critical Discourse Analysis", available at https://www.researchgate.net/publication/285197450_Critical_discourse_analysis, accessed on the 20th of February 2024, at 16:34.

Gociu, C. O., Culea, M. (2024): "Symbolical Representations of Brexit in Autumn by Ali Smith", in Cultural Perspectives. Journal for British Literary and Cultural Studies in Romania, no. 28, 2023, pp. 51-66, Bacău, Editura „Alma Mater", available at http://dx.doi.org/10.29081/cp.2023.28.03, accessed on the 10th of January 2025, at 23:21.

Gociu, C.O., Morărașu, N.N., Culea, M. (2022): "Understanding Brexit: Brexiters' Nationalism and Euroscepticism vs. Remainers' Cultural Resistance and Pro-Europeanism", in Cultural Perspectives. Journal for Literary and British Cultural Studies in Romania, no. 27/2022, pp. 111-132, Bacău, Editura „Alma Mater".

Gociu, C.O. (2024): "Media's Role in the UK Referendum Reflected in Sam Byers' Perfidious Albion", in International Journal of Humanities and Social Development Research, vol. 8, no. 2, 2024, pp. 40-57, https://doi.org/10.30546/2523-4331.2024.8.2.40.

Gociu, C.O., Morărașu, N.N. (2025): "Exploring Linguistic Representations of Brexiters vs. Remainers' Identities in an Online Media Text", in Studies in Linguistics, Culture and FLT, April 2025, 13 (1): 27:40, http://dx.doi.org/10.46687/TULR8026.

Gociu, C.O. (2025): "Exploring Identity Crises in "Autumn" by Ali Smith", in Language and Society, vol IV, 2025, pp. 133-148.

Gociu, C.O. (2025): "Identity Crises, Vampirism and Self-cannibalism in Old Food by Atkins", in Annual of Konstantin Preslavsky University of Shumen, vol. XXXVI, A/2, 2025, https://drive.google.com/drive/folders/1lQwHe3QDWSi7hXQeub4OTqRv27CWmkje.

Gociu, C.O., Morărașu, N.N. (2025): "Identity Crises and Unnaming in "Milkman" by Anna Burns", in Cultural Perspectives. Journal for Literary and British Cultural Studies in Romania, 30/2025, pp. 29-40, https://cpjournal.ub.ro/2025/11/26/cp-number-30-2025/.

Halliday, M. A. K. (1996): "Literacy and Linguistics: a Functional Perspective". In R. Hasan, G. Williams (eds.), Literacy in society, Longman, London, 339-376.

Jeffries, L. (2015): "Textual Meaning and Its Place in a Theory of Language", in Topics in Linguistics, 15 (1).

Manners (2018): "Political Psychology of European Integration: The (Re)production of Identity and Difference in the Brexit Debate", in Political Psychology, vol. 39, issue 6, pp. 1213-1232, retrieved from https://doi.org/10.1111/pops.12545, accessed on the 23rd of August 2025, at 12:09.

Martinez, D.F. (2007): “From Theory to Method: A Methodological Approach within Critical Discourse Analysis”, in Critical Discourse Studies, vol. 4, number 2, retrieved from https://doi.org/10.1080/17405900701464790, accessed on the 17th of January 2024, at 11:15.

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979): An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), The social psychology of intergroup relations, Monterey, CA, Brooks/Cole, 33-47.

Tellis, W. (1997): “Introduction to Case Study”, in The Qualitative Report, vol.3, number 2, 1997, available at https://nsuworks.nova.edu/tqr/vol3/iss2/4/, accessed on the 18th of March 2022, at 11:42.

Thompson, G. (2015): “Appraising Glances: Evaluating Martin's Model of APPRAISAL, Word”, 59:1-2, 169-187, available at https://doi.org/10.1080/00437956.2008.11432585, accessed on the 15th of January 2024, at 1:23.

CORPUS

1. Selective Corpus (British Media Texts)

Doughty, S., Drury, I., Steven, J., (2015): “Migration crisis 'could push UK out of Europe': As immigration hits record 336,000, a stark warning from the Foreign Secretary”, in The Daily Mail, 26 November 2015, available at https://www.dailymail.co.uk/news/article-3335651/Migration-crisis-push-UK-Europe-immigration-hits-record-336-000-stark-warning-Foreign-Secretary.html , accessed on the 20th of July 2025, at 12:09.

Gamble, A. ,Wright, T.(2000): “The end of Britain?” in Political Quarterly, January-March 2000, available at https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0964663916656752, accessed on the 15th of February 2022, at 11:21.

Groves, J. (2016): ‘Brexit 'may trigger the collapse of fragile EU': Analysts say a 'small crisis' could threaten bloc's future after it suffered serious damage due to migrant crisis’, in Daily Mail, 6 May 2016, available at https://www.dailymail.co.uk/news/article-3576273/Brexit-trigger-collapse-fragile-EU-Analysts-say-small-crisis-threaten-bloc-s-future-suffered-damage-migrant-crisis.html, accessed on the 1st of July 2025, at 10:09.

Harris, J. (2014): “England’s Identity Crisis, What Does it Mean To Be English”, in The Guardian May 20, 2014, available at https://www.theguardian.com/uk-news/2014/may/20/england-identity-crisis-english-euro-scottish-elections-ukip-patriotism, accessed on the 1st of December 2023, at 12:23.

Hermes, E. (2016): “Brexit: A black hole for the UK economy”, on Allianz.com, February 11, 2016, available at https://www.allianz.com/en/press/news/studies/160211-brexit-a-black-hole-for-the-uk-economy.html, accessed on the 21st of January 2024, at 11:42.

Mackensie, K., (2016): “10 reasons why you must vote Brexit in Thursday’s crucial once in a lifetime referendum”, in The Sun, June 17, 2016, available at https://www.thesun.co.uk/news/1302001/10-reasons-why-you-must-vote-brexit-in-thursdays-crucial-once-in-a-lifetime-referendum/, accessed on the 21st of January 2024, at 10:46.

2. Selective Corpus (Italian Media Texts)

Alesina A., Giavazzi, "False paure e vere sfide per il referendum sulla Brexit- Tutti i rischi di un'Unione europea «a domanda»", in Corriere della Sera, 14 June 2016, available at https://www.corriere.it/economia/16_giugno_14/false-paure-vere-sfide-brexit-ff92990a-31f1-11e6-9479-1c0658e56669.shtml, accessed on the 11th of February 2025, at 11:09.

Atte, A. (2016): "Brexit: sui giornali l'esito sbagliato conferma la crisi della carta stampata', 24th of June 2016, available at https://www.money.it/Brexit-sui-giornali-l-esito, accessed on the 30th of July 2025, at 11:30.

Binachi, F. (2016): "Brexit, per la Gran Bretagna un divorzio dall'Europa e dalla globalizzazione", 24 June 2016, in L'Espresso, available at https://lespresso.it/c/mondo/2016/6/24/brexit-per-la-gran-bretagna-un-divorzio-dalleuropa-e-dalla-globalizzazione/24128, accessed on the 30th of July 2025, at 12.10.

Buffacchi, I. (2016): " Brexit, Spagna e referendum: il «rischio politico» europeo," 20 June 2016, Il Sole 24 ore Italia, available at https://st.ilsole24ore.com/art/mondo/2016-06-20/brexit-spagna-e-referendum-rischio-politico-europeo023622.shtml?uuid=ADl2U9e , accessed on the 17th of December 2023, at 11:09.

3. Selective Corpus (Official Texts)

OT1- European Parliament resolution of 28 June 2016 on the decision to leave the EU resulting from the UK referendum, available at https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016IP0294&from=EN , accessed on the 25th of June 2024, at 23:11.

OT2-Recommendation for a COUNCIL DECISION authorising the Commission to open negotiations on an agreement with the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland setting out the arrangements for its withdrawal from the European Union, available at https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017PC0218, accessed on the 12th of July 2024, at 22:12.

OT3- EUROPEAN COUNCIL DECISION (EU) 2019/584 taken in agreement with the United Kingdom of 11 April 2019 extending the period under Article 50(3) TEU, available at https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019D0584, accessed on the 22nd of July, at 22:18.

4. Selective Corpus (Media Texts)

JT1- Take a bow, Britain! The quiet people of our country rise up against an arrogant, out-of-touch political class and a contemptuous Brussels elite, available at https://www.dailymail.co.uk/debate/article-3659143/DAILY-MAIL-COMMENT-bow-Britain-quiet-

people-country-rise-against-arrogant-touch-political-class-contemptuous-Brussels-elite.html, accessed on the 28th of June 2024, at 22:10.
JT2 – Groves, J. "A new dawn: Boris Johnson will say that Brexit is 'not an end, but a beginning' while hailing a new era and promising to transform neglected regions of Britain – as the nation leaves EU at 11pm TONIGHT", in Daily Mail, available at https://www.dailymail.co.uk/news/article-7937919/Britain-finally-set-leave-EU-happens-next.html , accessed on the 28th of June 2024, at 22:50.
JT3 – Maiden, J. "Britain is finally set to leave the EU, but what happens next? The UK and Brussels are braced for 11 months of crunch trade talks before a 'cliff-edge' in December (and Boris Johnson wants deals with Japan AND the US in 2020 as well)", in The Daily Mail, 30 January 2020, available at https://www.dailymail.co.uk/news/article-7937919/Britain-finally-set-leave-EU-happens-next.html , accessed on the 21st of June 2024, at 23:21.

4. Selective Corpus (literary texts)

Burns, A. (2018): Milkman, London, Faber & Faber.
Byers, S. (2018): Perfidious Albion, London, Faber & Faber.
Coe, J. (2018): Middle England, London, Viking.
Craig, A. (2017): The Lie of the Land, London, Abacus.
Grant, L. (2019): A Stranger City, London, Virago Press.
LeCarré, J. (2020): Agent Running in the Field, London, Penguin Random House.
Levy, D. (2019): The Man Who Saw Everything, London, Hamish Hamilton.
McEwan, I. (2019): The Cockroach, London, The Penguin Random House.
Smith A. (2016): Autumn, Hamish Hamilton, London, UK.
Starling, B. (2019): William Shakespeare's Brexit. A Political Sh*t Storm... in Five Acts, London, Blink Publishing.